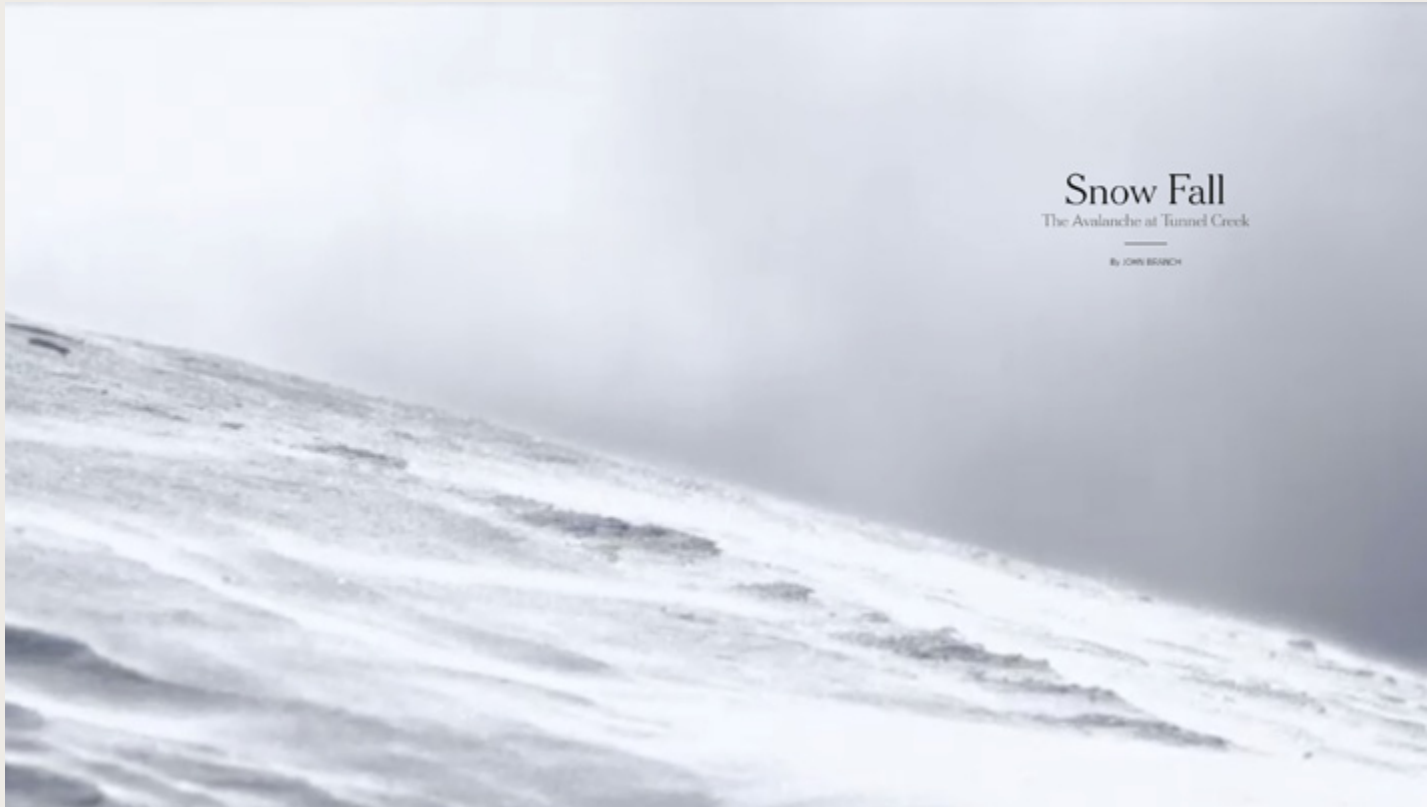

ATVEJIS 1

Multimedijų pasakojimas

„SNYGIS. SNIEGO LAVINA TUNNEL CREEKO PERĖJOJE“

(The New York Times pasakojimas apie tragišką 2012 metų sniego laviną;
angl. „*Snow Fall: The Avalanche at Tunnel Creek*“)

Pasakojimo prieiga internete – www.nytimes.com/projects/2012/snow-fall/index.html#/?part=tunnel-creek

Bendrosios kompetencijos: Pažinimo, technologijų pažinimo, komunikavimo bei kultūrinė.

Specifiniai gebėjimai: Mokiniai susipažins su vienu pirmųjų šiuolaikinės multimedijų žurnalistikos pasakojimu, supras tokio tipo pasakojimo principus, aptars skirtingas medijas, gebės suvokti žiniasklaidos galimybes skaitmeninėje erdvėje.

ATVEJO KONTEKSTAS

Pasaulinės reikšmės Amerikos laikraštis ir interneto žiniasklaidos platforma *The New York Times* iki 2012-ųjų metų daug eksperimentavo su skirtingomis žurnalistinio turinio formomis. Dar 2008 metais daugiau nei pusę jų interneto platformai kuriamo turinio sudarė filmuota ir fotografuota medžiaga. Tačiau 2012-aisiais publikuotas projektas „Snow Fall“ yra vienas pirmųjų šiuolaikinės multimedijų žurnalistikos pasakojimo pavyzdžių. 2013-aisiais šis pasakojimas laimėjo prestižinę Pulitzerio premiją už „išskirtinį žurnalistinio turinio pavyzdį, kuriame pirmiausia atsižvelgiama į rašymo kokybę, originalumą ir tikslumą, naudojant bet kokį turimą žurnalistinį įrankį“¹. Ir nors egzistavo multimedijų pasakojimai, pirmesni nei „Snow Fall“, iki 2012-ųjų šie bandymai nebuvo taip sklandžiai ir patogiai sujungę skirtingų medijų.

„SNOW FALL“ EFEKTAS

Lyginant su multimedijų pasakojimo pradininkais, „Snow Fall“ buvo taip toli pažengęs multimedijų projektas, kad jo įtaka jaučiama iki šiol. Tuo metu šis pasakojimas buvo išskirtinis: pirmasis tokio tipo kūrinys, itin sklandžiai sujungęs filmuotą medžiagą, fotografijas, grafiką ir tekstu pasakojamą turinį. Tai ne tik pavertė pasakojamą istoriją įdomesne, bet ir pakėlė tokio tipo žurnalistinio turinio kartelę. Po „Snow Fall“ pasirodymo multimedijinio žurnalistinio turinio produkcija išaugo, nepaisant to, kad jos sukūrimas reikalauja daugiau resursų, laiko ir yra „tokio tipo internetinė žurnalistika, kuri netelpa į skubos diskursą, dominuojantį šiuolaikinėje internetinėje žurnalistikoje“².

Internetinėje Say Daily publikacijoje apie „Snow Fall“ projektą ir įtaką internetinei žiniasklaidai atsi-
liepta taip: „Žmonės, kurie priešinosi naujienoms internete, pagaliau turėjo pripažinti, kad „Snow Fall“
buvo geresnis žurnalistinis turinys nei bet kas, ką jie skaitė laikraštyje. Net tie žurnalistai, kurie at-
sisakė senosios medijos jau kurį laiką, buvo priversti suprasti, jog jiems reikės labiau stengtis ir kurti
aukštesnės kokybės turinį...“³

Kitaip tariant, viena puiki ir kokybiškai papasakota istorija naudojant visas interneto ir skirtingų me-
dijų suteiktas galimybes pradėjo internetinės žiniasklaidos revoliuciją. Po „Snow Fall“ įvairios žinias-
klaidos priemonės ėmė drąsiau eksperimentuoti su pasakojimo pateikimo būdais.

ATVEJO APYBRAIŽA

Šis žurnalistinis pasakojimas atpasakoja ir paaškina 2012 metų vasario 19 dieną Vašingtono kalnuose įvy-
kusią sniego griūtį. Ji kilo penkiolikai geriausių šalies laisvo stiliaus slidininkų ir snieglentininkų
leidžiantis nuo kalno drauge. Trys iš jų žuvo.

Tų pačių metų gruodžio 20 dieną *The New York Times* išleido „Snow Fall“, kuris šios griūties naratyvą pa-
teikia šešių dalių interaktyvia istorija: ją sudaro įvairūs grafikos elementai, animuotos simuliacijos ir
vaizdo medžiaga, filmuota virš kalnų.

STRUKTŪRA IR SCROLLYTELLING

Vos atsidarius tinklalapį, skaitytoją pasitinka animuota titulinė kortelė. Dažniausiai publikuojamuose
straipsniuose tekstą palydi iliustratyvi / asociatyvinė nuotrauka ar statiškas vaizdas iš įvykio vietos.
Tačiau visą ekraną užpildantis animuotas vaizdas sukuria kitonišką išpūdį.

"Perfect," Castillo thought. "That's just what I wanted to do."

At the fire pit, Castillo considered the others.

Tim Vesely, a snowboarder known as Tall Tim, at his house in Leavenworth, Wash. Kun Friedman/The New York Times

Jim Jack, the head judge and former president of the International Freeskiers Association. Michael Hanson/Anima Photos, via Getty Images

Megan Michelson, freeskiering editor at ESPN.com, with Dan Abrams, a founder of Flylow, a maker of apparel marketed to backcountry skiers. Ruth Fremson/The New York Times

"It was kind of like, 'All right, this group is getting bigger,'" Castillo said. "I wouldn't pop in with a bunch of no-names, necessarily, and trust any of them, but the ones I know were definitely qualified to go. And they're not going to bring people out who aren't."

Dr Saugstad was mummified. She was on her back, her head pointed downhill. Her goggles were off. Her nose ring had been ripped away. She felt the crushing weight of snow on her chest. She could not move her legs. One boot still had a ski attached to it. She could not lift her head because it was locked into the ice.

But she could see the sky. Her face was covered only with loose snow. Her hands, too, stuck out of the snow, one still covered by a pink mitten.

Using her hands like windshield wipers, she tried to flick snow away from her mouth. When she clawed at her chest and neck, the crumbs maddeningly slid back onto her face. She grew claustrophobic.

Breathe easy, she told herself. Do not panic. Help will come. She stared at the low, gray clouds. She had not noticed the noise as she hurtled down the mountain. Now, she was suddenly struck by the silence.

Ėmus slinkti puslapį žemyn, matome, kad skaitytojas supažindinamas ne tik su tekstu, bet ir vaizdo medžiaga (neprivaloma žiūrėti, tačiau papildančia pasakojimą asmeninėmis istorijomis), animuotomis kalnų simuliacijomis, archyvinėmis nuotraukomis bei kitomis nuotraukų galerijomis.

Svarbu pastebėti, kad kiekvienas iš skirtingų pasakojimo elementų atsiranda skaitytojui sekant tekstą. Tai reiškia, kad tekstas šiame multimedijų pasakojime yra pagrindinis pasakojimo elementas: slenkant puslapį

žemyn, jį nuolat papildo skirtingos medijos. Toks pasakojimo būdas yra vadinamas **slenkančiu pasakojimu** (angl. *scrollytelling*).

Slenkant tekstą žemyn, matome vis atsirandančius ir išnykstančius skirtingų medijų elementus. Nė vieno iš jų nėra privaloma žiūrėti, bet tai suteikia galimybę giliau patirti pasakojimą. Pavyzdžiui: pirmojo skaitytojo matomo vaizdo įrašo, kuriame profesionali slidininkė Eliza Saugstad pasakoja asmeninį potyrių, kai ant jos užgriuvo sniego lavina, nėra privaloma žiūrėti, nes jis nepradedamas rodyti automatiškai. Jei tik skaitytojas nuspręs vaizdo įrašą žiūrėti, jo situacijos suvokimas prasiplės išgirdus asmeninę patirtį.

Verta atkreipti dėmesį, kad šios mažos dalys, naudodamos skirtingas medijas, ne tik papildo esminį pasakojimą, bet ir pasirodo jame tinkamiausiu metu. Kai skaitytojas skaito apie slidininkės situaciją po sniegu – šalia atsiranda galimybė tai išgirsti iš jos lūpų, kai kalbama apie tai, kur yra Tunnel Creeko vietovė – pasirodo trimatė animacija, parodanti, kaip ji atrodo. Tai yra puikus protingo multimedijų panaudojimo pavyzdys.

SKIRTINGŲ MEDIJŲ SĄVEIKA

Akivaizdu, kad skirtingų medijų naudojimas šį pasakojimą vizualiai praturtina. Tačiau svarbiausia, kad visos jos pasakojimą papildo ir leidžia skaitytojui dar labiau įsijausti. Todėl šiuolaikinis multimedijų žurnalistas privalo konkrečiai žinoti, kokia medija galėtų ne tik papuošti jo turinį, bet ir paversti jį labiau įtraukiančiu, įdomesniu, paveikesniu.

Esminė gero multimedijų pasakojimo taisyklė – nekartoti to paties turinio kita medija⁴. Galime pastebėti, kad „Snow Fall“ autorius tekste nekartoja, kaip jautėsi slidininkė

Eliza Saugstad, nes savo asmeninius išgyvenimus ji papasakoja vaizdo įrašė – žymiai įtaigesniame, nes tai pasakojimas „iš pirmųjų lūpų“.

Vėliau pasirodanti animuota geografinės lokacijos medžiaga padeda įsivaizduoti vietovę geriau nei bet koks tekstas. Taigi kiekviena pasakojimo dalis ne tik pasirodo tinkamoje teksto vietoje, bet ir papildo, praturtina skaitytojo potyri. Jei skirtingos medijos pakartotų tai, ką skaitytojas tik ką perskaitė – tai keltų išpūdį, kad jis švaisto savo laiką.

*Naujienu Srauto Komandos ofisas Facebook Būstinėje.
MenloPark, Kalifornija. Fotografas-SpencerLowell*

The Pittsburgh PostGazette 1960

1. „Administration of the Prizes“, in The Pulitzer Prizes. Prieiga: <pulitzer.org/page/13990>.
2. Steensen, Steen, Back to The Feature: Online Journalism As Innovation, Transformation and Practice. Unipub, 2010.
3. „How „Snow Fall“ Changed Digital Storytelling For The Better“, in Say Daily, 2014. Prieiga: <saydaily.com/2014/06/how-snow-fall-changed-digital-storytelling-for-the-better>.
4. McAdamas, Mindy, „(Re)defining Multimedia Journalism: New Storytelling Forms Inspire Us“, in Medium. Prieiga: <medium.com/thoughts-on-journalism/re-defining-multimedia-journalism-1f4966df37bc>.

PAMOKOS PLANAS

1. Kartu su mokiniais aptarkite, kas yra multimedijų žurnalistika, paklauskite, ką jie apie tai žino. Pabandykite kartu apsibrėžti sąvoką „multimedija“.
2. Kartu perskaitykite paprastą naujieną apie griūties tragediją: <www.foxnews.com/us/2012/02/19/3-people-killed-and-up-to-8-missing-after-avalanche-near-washington-ski-resort.html>.
3. Aptarkite, kokią informaciją iš naujienos sužinojote ir kaip įsivaizduojate įvykį.
4. Perskaitykite pirmąją „Snow Fall“ dalį: <www.nytimes.com/projects/2012/snow-fall/index.html#/?part=tunnel-creek>. Galite leisti mokiniams skaityti savo įrenginiuose – kompiuteriuose, planšetėse, telefonuose; rekomenduokite ausines ir duokite laiko peržiūrėti pasakojimo vaizdo elementus.
5. Aptarkite, kokią informaciją sužinojote iš šio pasakojimo.
6. Palyginkite, kaip įvykį atpasakoja „Snow Fall“ projektas ir FOX News reportažas. Kur ir kokios informacijos vartotojas gauna daugiau? Kaip naujiena pateikta? Kuris rašymo stilius yra kūrybiškesnis?

NAMŲ DARBAI

Kiekvienas iš mokinių turi sugalvoti multimedijų projektą pasirinktai temai / naujienai. Privaloma paaiškinti, kaip bus vystomas pasakojimas, kokie žmonės bus kalbinami ir kas lėmė tokį pasirinkimą, kokios medijos naudojamos pasakojimui papildyti ir kaip jos atsirinktos.

Naujienų / temų pavyzdžiai:

- <www.reuters.com/article/us-europe-weather/wacky-weather-makes-arctic-warmer-than-parts-of-europe-idUSKCN1GA2AD>;
- <www.delfi.lt/mokslas/mokslas/elonas-muskas-pagaliau-padare-tai-ka-zadejo-seserius-metus-galingiausia-raketa-pakilo-i-kosmosa.d?id=77100573>;
- <www.bloomberg.com/news/articles/2017-11-14/credit-suisse-sees-reversal-of-fortunes-in-wealth-creation>.